

”ETTEI OLLA VAAN JOKU PERHE PAPERILLA”

SYSTEEMINEN LASTENSUOJELU VANHEMPIEN NÄKÖKULMASTA

PRO GRADU – TUTKIELMA

MAIJU MARTTINEN 2021

14.4.2021

HAASTATTELUTUTKIMUS ESSOTE/AVOHUOLTO

- 7 vanhempaa haastateltu syksyllä 2020.
- Haastatellut vanhemmat olivat osallistuneet lastensuojelun avohuollon systeemiseen työskentelyyn vaihtelevasti.
- Systemisiin tiimikokouksiin vanhemmat olivat osallistuneet 1-5 kertaa.

VANHEMPIEN KÄSITYKSIÄ SYSTEEMISESTÄ LASTENSUOJELUSTA 1/2:

- Kartoitetaan perheen tilannetta erilaisissa tapaamisissa ja sys-teemisessä tiimikokouksissa.
- Tiivistä työskentelyä, jolloin tapaamiset tukevat vanhemman jaksamista ja sovitut asiat toteutuvat.
 - Tiiviit tapaamiset tukevat luottamuksellisuuden ja turvallisuuden tunteen rakentumista, jolloin asioista voi puhua matalalla kynnyksellä.
 - Kysytään vanhempien vointia ja jaksamista.
 - Kysytään mitä mieltä vanhemmat työskentelystä ovat.
- Yhteistyötä perheen ja työntekijän välillä.
- Työskentelyssä on tärkeää löytää ns. kultaisen keskitien, joka vaatii löytyessään joutavuutta niin vanhemmilta kuin työntekijöiltä.

VANHEMPIEN KÄSITYKSIÄ SYSTEEMISESTÄ LASTENSUOJELUSTA 2/2:

- Perhe huomioidaan kokonaisvaltaisesti ja huolen aiheesta riippumatta työskennellään koko perheen kanssa.
- Yhdessä mietitään ratkaisuja perheen tilanteeseen.
- Vertaistukea ja uskon vahvistusta omille ajatuksille - ei ole yksin vastuussa arjesta, tarvittaessa saa apua, tukea ja vertaistukea arjen haasteisiin.
- Moniammatillista keskustelua.
- Systemisen työskentelyn kautta on löytynyt ymmärrys työntekijöille perheen tilanteesta ja siitä mitä pitäisi tehdä.
- Perhe edellä -ajattelu ja ensisijaisena tavoitteena lapsen etu.

-
- ”Minulle on jäänyt sellainen mielikuva, että lastensuojelu on semmoinen mörkö, joka vaan vie lapset pois, et siihen pystyisi vanhempi mitenkään. Niin tämähän on ihan uutta ja on ollut ihana huomata, ettei se niin olekaan. Vaikka ne ... suojelee lapsia ... sitten ne yrittää auttaa perhettä tai minua vanhempänä, jotta ... lapset ei lähtisi pois. Ne yrittää antaa tukitoimia ja kaikkea, että lapset ja perhe saisi olla yhdessä, ettei ne ihan perusteetta lähde ottamaan pois.” H3

SYSTEMISEN TOIMINTAMALLIN MEKANISMIT

- Reflektio
- Kohtaaminen
- Kuulluksi tuleminen
- Osallisuus
- Apu ja tuki

REFLEKTIO

- Tiikokoukset on paikka, jossa vanhempien käsityksien mukaan voi puhua reflektoiden asioista, miten asiat itse näkee ja kuulee.
- Turvallinen keino kuulla eri näkökulmia perheen tilanteesta.
- Avoimuus mahdollistaa toimivan reflektion.
- Voi auttaa näkemään asioita ulkopuolisen näkökulmasta ja huomaamaan, että oma ”normi” kaipaa muutosta .

KOHTAAMINEN JA KUULLUKSI TULEMINEN

- Hyvä ensikohtaaminen niin vanhemman kuin lapsen kanssa tärkeää.
- Hyvän vuorovaikutuksen perustana luottamus ja avoimuus.
- Luottamus vahvistaa tunnetta, että asioista voi kertoa myös silloin kun ei mene hyvin.
- Työntekijä huomaa ja kysyy asiakkaan avun ja tuen tarpeesta sekä kuuntelee asiakkaan näkemyksen tilanteeseen.
- Asiakkaan asiat otetaan tosissaan.
- Aikaa asioiden prosessoimiseen niin lapselle kuin aikuiselle.
- Oikea-aikainen apu ja tuki.

-
- ”Me ollaan itseasiassa oltu nyt sen systeemisen kanssa aika samoilla linjoilla. Aikaisemmin ollaan oltu paljonkin eri mieltä. Sanoinkin että olen kaiken maailman kanteluita yrittänyt tehdä, kun en oo ollut kauhean tyytyväinen siihen lastensuojelun toimintaan. Siinä mielessä ollaan erimieltä oltu, mutta nyt sitten systeemisen osalta, kun jokainen on saanut kertoa mielipiteensä ja ollaan vaihdettu mielipiteitä ja muuta niin ollaan oltu minun mielestä kohtalaisen samaa mieltä asioista. Nyt se on tavallaan, onko se minulle tavallaan vertaistuki vai joku muu, mutta minä saan uskon vahvistusta omille ajatuksille.” H7

OSALLISUUS

- Vahvistanut luottamusta
- Osallisuutta on asioista yhdessä puhuminen – riskitekijät ja vahvuudet
 - Systemisessä tiimikokouksissa osa vanhemmista olivat kertoneet asioita, joita eivät olleet muualla kertoneet.
 - Mahdollisuuksia vaikuttaa työskentelyyn ja menetelmiin.
- Omalla aktiivisuudella on ollut merkitystä työskentelyssä.
- Sukupuu työskentely ja tiimikokoukset koettu hyvinä
- Työskentely muuttanut suhtautumista lastensuojeluun myönteisemmäksi.

APU JA TUKI

- On monenlaista ja eri tavalla toteutettavaa
- Kotiin annettu tuki ja verkostoissa työskentely koettu hyväksi
- Tuki ja apu toteutettu perheen tarpeen mukaisesti.
- Hyvinvointia tukee lasten ja vanhempien omat tapaamiset
 - Jokainen tulee kuulluksi

SYSTEEMISEN TYÖSKENTELYN TAVOITTEENA:

- Hyvinvoinnin vahvistaminen
 - Perheen perustarpeet kunnossa
 - Turvallinen arkirytmii ja tavallinen perhearki
 - Vanhemmillä toimintakykyä kohdata arjen haasteet
 - Perheessä yhdessä tekeminen lisää perheen yhteneväisyyttä ja perheen hyvinvointia.
 - Lapsi saa olla lapsi

SYSTEEMISEN TYÖSKENTELYN TOTEUTTAMINEN

- Tiimikokoukset
 - Huomioidaan verkosto ja perhe kokonaisuudessaan.
 - Paikka, jossa vanhempi näkee perheen työntekijöitä ja perheen asioista päättäviä henkilöitä ja saa keskustella heidän kanssaan perheen tilanteesta .
 - Kuulee eri näkökulmia perheen tilanteeseen.
 - Turvallinen paikka puhua asioista.
 - Kirjataan näkyväksi riskitekijät, vahvuudet ja jatkosuunnitelma
- Vanhempien ja lasten tapaamiset
- Perheen verkoston kanssa työskentely

MUUTOKSET PERHEIDEN ARJESSA

- Tuonut uusia näkökulmia omaan arkeen ja sitä kautta on voinut rakentaa muutostyöskentelyä.
- Yhteenkuuluvuuden tunne ja perheen yhdessä viettämä aika on lisääntynyt.
- Lasten käytös muuttunut parempaan.
- On oppinut huomioimaan perheen lapsia yksilöinä sekä tunnistamaan heidän tunnetilojaan.
- Keskusteleminen on auttanut lapsia näyttämään tunteensa sekä puhumaan niistä.
- Koululta saatu apu ja tuki oppimiseen on tukenut lastensuojelun työskentelyä.
- Työskentelyssä huomannut, että apua saa kun sitä pyytää.

-
- ”... tulee just semmoinen, että niin kun välittää oikeasti, ettei oo vain, että ollaan vaan joku perhe paperilla” H I